

در آمدی بر منابع و مأخذ جغرافیایی ایران

نویسنده:

دکتر مریم ایلانلو

استاد بازنشسته دانشگاه آزاد اسلامی واحد ماهشهر

سرشناسه

: ایلاتلو، مریم، ۱۳۵۴

عنوان و نام پدیدآور : درآمدی بر منابع و مآخذ جغرافیایی ایران / مریم ایلاتلو

مشخصات نشر : ماهشهر، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد ماهشهر، ۱۳۹۳

مشخصات ظاهری : ش، ۲۶۵ص، مصور، جدول، نمودار.

شابک : ۱۷۰۰۰۰ ریال ۷-۱۷۰۹-۱۰-۹۶۴-۹۷۸

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

یادداشت : واژه نامه

موضوع : ایران- جغرافیا- مآخذ

شناسه افزوده : دانشگاه آزاد اسلامی، واحد ماهشهر

رده بندی کنگره : DSR23 1393 ح ۹ الف ۹۵/۲

رده بندی دبویی : ۱۵/۳

شماره کتابشناسی ملی : ۲۵۲۱۵۱۴

عنوان: درآمدی بر منابع و مآخذ جغرافیایی ایران

تالیف: مریم اینانلو

ناشر: سازمان چاپ و انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی (با همکاری واحد ماهشهر)

نوبت چاپ: اول

سالی چاپ: ۱۳۹۴

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۱۷۰۰۰۰ ریال

شابک: ۷-۱۷۰۹-۱۰-۹۶۴-۹۷۸

پیشگفتار

سرزمین ایران با انگیزه های مختلف از جمله سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی، ماجرا جویی ... صدها سال مورد توجه و مطالعه و تحقیق خارجیان و ایرانیان قرار گرفته است. این افراد در دوره های مختلف زمانی، به بیان نکات مختلف و قابل توجه این سرزمین پرداخته اند و منابع و آرشیوهای کشور خود را از کتاب ها و نقشه های مربوط به ایران پر کرده و از آن بهره های فراوان برده اند. ششگانه بسیاری از منابع و تحقیقات جغرافیایی و غیر جغرافیایی در طول یکی دو قرن گذشته ایران خارج شده و در کتابخانه های دیگر کشورها نگهداری می شوند.

اکنون، امکانات برخورداری از منابع و مأخذ و نحوه دسترسی اسان به آنها که بخشی از فرآیند تحقیقات علمی را تشکیل می دهد، چندان نیست و کمبود مراکز کتابخانه ای و آرشیوهای مرکز ... شده است که دانش پژوهان از آنچه در مراکز تحقیقاتی جغرافیایی موجود است بی اطلاع باشند. برخی از مراکز عمده دارای منابع جغرافیایی ایران عبارتند از:

کتابخانه ملی ایران، کتابخانه مجلس شورای اسلامی، کتابخانه وزرات امور خارجه، کتابخانه دانشگاه تهران، کتابخانه برلن، کتابخانه بریتانیا، کتابخانه باکو ...

همانطور که ذکر شد کمبود مراکز کتابخانه ای کاملاً مشخص است، بدین ترتیب نیاز به داشتن یک مرکز که تمامی فعالیت ها و تحقیقات در آنجا ثبت شوند و یا آثار قدیمی در آنها جمع آوری و حفظ گردند از دیر باز کاملاً احساس شده است و در شرایط موجود، آگاهی یافتن از تمامی منابع و مأخذ موجود کار آسانی نیست.

این کتاب هم گزینش جامع نیست. زیرا بدون شک بیان تمامی منابع جغرافیایی ایران کاری بس گسترده و بزرگ حجم است. این کتاب صرفاً در راستای نیاز دانشجویان به عنوان یکی از منابع درسی تدوین شده است.

در واقع آنچه که از این کتاب می گذرد تنها گوشه های اندک از منابع گسترده و بیکران جغرافیایی است. در سال این مجموعه دارای ۶ فصل است که سعی شده است در راستای نیازهای دانشجویان، با عناوین به نکات زیر نگاشته شود:

- تکامل کیفی و کمی منابع جغرافیایی در گذر زمان
- محققان و تحقیقات آنها در زمینه موضوعات جغرافیایی
- سیر تکامل ایران شناسی در کشورهای مختلف جهان
- موضوع منابع و محتوای آنها
- سفرنامه ها در گذر زمان و ابعاد جغرافیایی آنها.
- محققان جهان در قرن بیستم.

لازم است از آثاری که در زمینه معرفی منابع و تحولات جغرافیایی تدوین شده اند و نگارنده از آنها به دفعات بهره برده است یاد نمایی: درآمدی بر منابع و مأخذ جغرافیایی ایران نوشته دکتر سید رحیم مشیری، دکتر بیژن رحمانی، تحقیقات جغرافیایی راجع به ایران نوشته آلفونس گابریل، دایره المعارف فارسی مصاحب. در این کتاب گاه نام یک محقق در بخش های در بخش های گوناگون به دلیلی تکرار شده است.

در این مجموعه از بسیاری از نویسندگان و محققان برجسته و اساتید مجرب بدلیل کمبود وقت نام برده نشده است که بدون شک نام این افراد در فهرست صاحبان منابع جغرافیایی همیشه باقی خواهد بود و قصور نویسنده از ارزش آثارشان هرگز نخواهد کاست.

نگارنده خود بر این مطالب اعلان دارد که مطالب ارائه شده کامل و عاری از نقض نمی باشد و در این راستا انتظار دارد که استادان ارجمند و دانشجویان عزیز با راهنمایی های خویش اینجانب را یاری نمایند.

مریم ایلاتلو

فهرست مطالب

شماره صفحه

عنوان

۱	فصل اول: تکامل کیفی و کمی منابع جغرافیای در گذر زمان
۵	فصل دوم: یونانیان و رومیان
۱۸	فصل سوم: جغرافیدانان قدیم
۶۵	فصل چهارم: نقش مسیحیان در مطالعات ایران
۷۵	فصل پنجم: سیر تحول ایران شناسی در اروپا و جهان
۱۶۳	فصل ششم: جایگاه جغرافیا در سفرنامه ها
۱۸۷	فصل هفتم: جغرافیدان مشهور قرن سیزدهم
۲۰۰	منابع
۲۰۶	پیوست ها